

Katekumenatets

teologi

Katekumenatets teologi

Inledning

Katekumenatets syfte är att föra människor till en personlig kristen tro och en levande relation med Gud. Undervisningsformen har sina rötter i den tidiga kyrkans dopundervisning och ordet kommer ursprungligen från grekiskans *catechein* som betyder att vägleda, undervisa, handleda. Innan kristendomen blev statsreligion i Rom var alla dopkandidater vuxna. De förbereddes för sitt dop under lång tid, ofta flera år, genom samtal och undervisning innan de upptogs i den kristna församlingen. Omvändelseprocessen betonades och gavs tid.

Katekumenatet i sin moderna form utvecklades i den romersk-katolska kyrkan och ur de diskussioner om mission och liturgi som fördes under Andra Vatikankonciliet (1962-1965). Katekumenatet har sedan dess spritts och finns idag inom flera kyrkotraditioner.

Denna bakgrund är viktig för att förstå delar av den grundläggande teologin i katekumenatet i Svenska kyrkan. Strukturen och innehållet är dock anpassade för att överensstämma med Svenska kyrkans lära, traditioner och olika gudstjänstpraxis.

Människan

En människa som tar kontakt med församlingen för att få veta mer om kristen tro ses som en gåva från Gud. Människan är skapad till Guds avbild och till gemenskap med Gud genom Kristus vars kropp är kyrkan. Den som kommer till församlingen och önskar lära känna den kristna tron är bärare av gudserfarenhet. Inte bara då hon eller han är skapad till Guds avbild utan också genom sin nyfikenhet på och längtan efter tro, vilket i sig är ett tecken på Guds verkan.

Den sökande människan har alltså en gudserfarenhet som han eller hon är villig att dela med församlingen, och kan därigenom lära församlingen något nytt om vem Gud är och hur Gud verkar.

Omvändelsen

Katekumenatets syfte är att hjälpa människor att finna en kristen tro. Detta är en process som behöver tid. Människor som söker tro behöver få möjlighet att i sin egen takt och utifrån sina egna livserfarenheter pröva trons väg. Pröva inte bara i betydelsen försöka omfamna den, utan också pröva i bemärkelse testa och ifrågasätta den.

Vetskapen om att tron behöver tid för att slå rot och växa på djupet är sedan länge rotad i kyrkans historia och förvaltas genom till exempel olika vägledningstraditioner. Tron handlar inte bara om kunskap om vissa centrala lärosatser och bibelställen utan är ett sätt att leva som inte kan övertas från en handbok eller från en annan människa. Det är därför katekumenatet sträcker sig över relativt lång tid, oftast två till tre terminer.

Gemenskapen

Katekumenatet syftar till dop, konfirmation eller förnyelse av doplöften. Kristen tro är per definition gemenskap och dopet är en av grunderna på vilken kyrkan vilar och genom vilket människan en gång

för alla förenas med Kristus. Döpet är det sakrament genom vilket människan blir en del av kyrkans gemenskap och inte bara kyrkan som organisation utan kyrkan som Kristi kropp och gemenskap genom rum och tid.

Den konkreta församlingsgemenskapen förutsätts vara den plats där den enskildes tro kan växa genom bland annat bön och gudstjänst. Det är församlingens uppgift att vara en god och välkomnande växtplats för människors tro. (se Katekumenatets människosyn). Församlingen är en del av den större gemenskapen som är kyrkan. Ett tecken på att den kristne alltid ingår i denna större gemenskap är bland annat sändningens liturgi som ofta firas med stiftets alla katekumener i stiftets domkyrka och med biskopen.

Bibeln och uppenbarelsen

Bibeln är en viktig del i katekumenatets undervisning. I Bibelns berättelser lär människan känna Guds handlingar genom historien och i evangelierna lär hon känna Jesus Kristus. Den heliga Andes verkan och kraft är dock inte begränsad till Bibeln utan lever och verkar i allt levande. Därför fungerar även annat än Bibeln som källor ur vilka man kan söka kunskap om Gud. Livet, naturen, gudstjänsten och kyrkornas traditioner i form av böner, psalmer och konst är exempel på sådana kunskapskällor som genomsyras av Guds närvaro. När människan söker i och tar del av detta och upptäcker Guds närvaro i sitt eget liv växer och fördjupas hennes tro.

Liturgin

Församlingens gudstjänst och katekumenatets liturgier är essentiella delar av katekumenatet av flera olika skäl. För det första är gudstjänsten, genom firandet av uppståndelsen och mötet med Kristus i ord och sakrament, kyrkans sätt att i gemenskap välsigna och lovsjunga Gud liksom för den kristne att tillsammans med andra finna näring för sin tro. För det andra syftar katekumenatet till att föra den sökande människan till hela församlingen, inte till att skapa separata samtalsgrupper bara för dem som deltar.

Katekumenatsgruppen ingår i det större församlingssammanhanget och församlingen möts regelbundet i gudstjänsten. I gudstjänsten uttrycks den gemensamma tron och genom deltagandet får katekumenen möjlighet att stämma in i kyrkans lovsång och så småningom också, genom bekräftelsens liturgi, bekänna sin tro i och genom liturgin. Dessutom kan riten vara ett betydelsefullt och meningsbärande språk att på annat sätt än med ord uttrycka steg, förändringar och erfarenheter av existentiell karaktär.